

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi taidenäyttelyiden valtioneuvoston antaman lain 4 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi taidenäyttelyiden valtioneuvoston antamaa lakia siten, että valtioneuvoston yhteislasketun takuuvastuun enimmäismäärää korotetaan

1 000 miljoonaan euroon ja valtioneuvoston näyttelykohtainen rajoitus poistetaan.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä elokuuta 2009.

PERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

Taidenäyttelyiden valtioneuvoston antamissa laissa (411/1986) säädetään taidenäyttelyiden näyttelyesineille aiheutuvien vahinkojen korvaamisen varalta myönnettävästä valtioneuvoston takuusta. Laki koskee taidenäyttelyiden lisäksi historiallisia ja muita kulttuurinäyttelyitä. Valtioneuvoston voidaan myöntää myös yksittäisen esineen tai esineryhmän näytteillä pitämiseksi. Näyttelyesineille aiheutuvat vahingot korvataan valtioneuvoston perusteella vain siltä osin kuin vahinkoa ei saada korvatuksi vakuutuksen tai muun vakuuden perusteella.

Valtioneuvoston voidaan myöntää taiteellisesti tai kulttuurihistoriallisesti merkittävälle näyttelylle taikka näyttelylle, jonka järjestämistä pidetään kansainvälisen kulttuurivaihdon kannalta tärkeänä.

Valtioneuvoston voidaan antaa vain sellaiselle näyttelylle, jonka järjestää kotimainen julkisyhteisö taikka kotimainen muu yleishyödyllinen yhteisö tai säätiö. Kaupalliseen näyttelytoimintaan valtioneuvoston takuuta ei voida myöntää. Valtioneuvoston voi saada myös ulkomailta järjestettävään näyttelyyn.

Lain 4 §:ssä säädetään valtioneuvoston myöntämisestä. Pykälän 1 momentin mukaan valtioneuvoston myöntämisestä päättää näytte-

lyn järjestäjän hakemuksesta opetusministeriö. Opetusministeriö voi rajoittaa valtioneuvoston takuuta vain osaan näyttelystä, näyttelyajasta, näyttelytiloista tai kuljetuksista sekä asettaa näyttelyyn järjestäjän noudatettavaksi tarpeelliseksi katsomiaan ehtoja. Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvoston takuuta voi olla enintään näyttelyesineiden vakuutusarvon määräinen, kuitenkin enintään 125 miljoonaa euroa yhtä näyttelyä kohden. Myönnettyjen valtioneuvoston yhteislasketun takuuvastuu saa samanaikaisesti olla enintään 550 miljoonaa euroa.

Opetusministeriön apuna on näyttelyiden valtioneuvoston lautakunta, josta säädetään tarkemmin taidenäyttelyiden valtioneuvoston antamissa asetuksissa (445/1986). Lautakunnan puheenjohtajana toimii opetusministeriön virkamies ja siinä tulee olla edustettuna taiteen ja kulttuurielämän, näyttelytoiminnan, palo- ja muiden turvallisuuskysymysten, kuljetustoimen sekä vakuutusasioiden ja konservoiminnan asiantuntemus. Ennen kuin valtioneuvoston takuuta voidaan myöntää, takuuhakemuksesta on hankittava lautakunnan lausunto. Lautakunnan on lausunnossaan esitettävä, onko päätökseen otettava näyttely, näyttelytiloja, näyttelyaikaa tai kuljetuksia koskevia rajoituksia tai muita ehtoja.

Asetuksella säädetään lisäksi näyttelyn järjestäjän omavastuusta. Omavastuu on 18 000 euroa silloin, kun näyttelyesineiden vakuutusarvo on alle 54 miljoonaa euroa, 36 000 euroa silloin, kun näyttelyesineiden vakuutusarvo on 54—90 miljoonaa euroa ja 54 000 euroa silloin, kun näyttelyesineiden vakuutusarvo on yli 90 miljoonaa euroa.

Opetusministeriö on 2000-luvulla myöntänyt yhteensä 154 valtiontakuuta. Näistä seitsemässä valtiontakuu on ylittänyt 50 miljoonaa euroa ja kahdessa 100 miljoonaa euroa. Luvut eivät kuitenkaan välttämättä anna täysin oikeaa kuvaa valtiontakuun tarpeista, koska joissakin tapauksissa näyttelysuunnitelmia on saatettu joutua mukauttamaan niin, että vakuutusarvo ei ylitä valtiontakuun enimmäismäärää.

Runsaan 20 vuoden aikana valtio on joutunut maksamaan korvauksen ainoastaan kerran. Vuonna 1996 valtio korvasi 0,5 milj. euroa Tampereen taidemuseolle Wienistä lainatun teoksen vaurioituessa pakkauslaatikkoa avattaessa Wienissä. Kyseisen vahingon jälkeen järjestelmää kehitettiin huomattavasti ja riskien ennakointiin on kiinnitetty entistä enemmän huomiota. Kyseinen vahinko on ainoa Euroopan unionin jäsenvaltiossa koskaan sattunut tämän suuruusluokan vahinko.

Valtiontakuun enimmäismäärä ei ole nykyisellään riittävä mittavien ja korkeatasoisten kansainvälisten näyttelykokonaisuuksien toteuttamiseksi. Muun muassa Ateneumin taidemuseolla on suunnitelmissa toteuttaa lähivuosina useita suurnäyttelyitä, joiden vakuutusarvojen ennakoidaan nousevan selvästi nykyistä valtiontakuun enimmäismäärää korkeammiksi. Esimerkiksi syksyllä 2009 Ateneumin taidemuseo on järjestämässä Pablo Picasson tuotantoa esittelevän suurnäyttelyn, jonka kokonaisvakuutusarvoksi on arvioitu noin miljardi euroa.

Tämän johdosta myönnettyjen valtiontakuiden yhteenlasketun takuuvastuun enimmäismäärä ehdotetaan korotettavaksi 1 000 miljoonaan euroon. Lisäksi valtiontakuun näyttelykohtaista enimmäismäärää koskeva rajoitus poistettaisiin, jolloin yhteenlasketun takuuvastuun enimmäismäärän puitteissa voitaisiin nykyistä joustavammin päättää yksittäisten näyttelyiden valtiontakuun määrää.

Ehdotetut muutokset mahdollistaisivat kansainvälisen näyttelyohjelmiston tason nostamisen ja erityisesti suurten kansainvälisten mestareiden ja taiteen klassikoiden kattavamman esittelyn näyttelyissä.

2 Esityksen vaikutukset

Ehdotettu valtiontakuun enimmäismäärien korottaminen edistäisi korkeatasoista kansallista ja kansainvälistä näyttelytoimintaa ja kulttuurivaihtoa.

Esitys nostaisi valtion takuuvastuun enimmäismäärää 550 miljoonasta eurosta 1 000 miljoonaan euroon. Lähtökohtana on kuitenkin, että vahingot pyritään torjumaan ennakolta yksityiskohtaisilla turvallisuusmääräyksillä ja hyvällä sopimuskäytännöllä. Sellaista laajamittaista vahinkoa, jossa valtion korvausvastuu nousisi lähelle valtiontakuun enimmäismäärää, voidaan pitää äärimmäisen epätodennäköisenä.

3 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu opetusministeriössä. Esitysluonnoksesta on neuvoteltu valtiovarainministeriön kanssa ja siitä on pyydetty lausunnot Valtion taidemuseolta, Helsingin kaupungin taidemuseolta ja Espoon modernin taiteen museo EMMA:lta.

4 Tarkemmat säännökset

Taidenäyttelyiden valtiontakuusta annetun asetuksen 4 §:ssä säädettyä asteikkoa näyttelyn järjestäjän omavastuusta on tarkoitus valtiontakuun enimmäismäärän korotuksen yhteydessä tarkistaa seuraavasti:

vakuutusarvo (milj. euroa)	omavastuu (euroa)
alle 50	20 000
50—100	40 000
100—200	60 000
200—500	100 000
yli 500	200 000

5 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä elokuuta 2009.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki**taidenäyttelyiden valtiontakuusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan taidenäyttelyiden valtiontakuusta 30 päivänä toukokuuta 1986 annetun lain (411/1986) 4 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1116/2001, seuraavasti:

4 §

Valtiontakuun myöntäminen

vastuu saa samanaikaisesti olla enintään 1 000 miljoonaa euroa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Valtiontakuu voi olla enintään näyttelyesineiden vakuutusarvon määräinen. Myönnettyjen valtiontakuiden yhteenlaskettu takuu-

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 27 päivänä maaliskuuta 2009

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Kulttuuri- ja urheiluministeri *Stefan Wallin*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

taidenäyttelyiden valtiontakuusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan taidenäyttelyiden valtiontakuusta 30 päivänä toukokuuta 1986 annetun lain (411/1986) 4 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1116/2001, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Valtiontakuun myöntäminen

Valtiontakuun myöntäminen

Valtiontakuu voi olla enintään näyttelyesi-
neiden vakuutusarvon määräinen, *kuitenkin*
enintään 125 miljoonaa euroa yhtä näyttelyä
kohden. Myönnettyjen valtiontakuiden yh-
teenlaskettu takuuvastuu saa samanaikaisesti
olla enintään 550 miljoonaa euroa

Valtiontakuu voi olla enintään näyttelyesi-
neiden vakuutusarvon määräinen. Myönnet-
tyjen valtiontakuiden yhteenlaskettu takuu-
vastuu saa samanaikaisesti olla enintään
1 000 miljoonaa euroa.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

*Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan
ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin
toimenpiteisiin.*
